

بررسی تطبیقی واژگان کتاب انگلیسی اول راهنمایی با فهرست واژگان پایه زبان
انگلیسی و فارسی
رضا خیرآبادی^{۱*}

The Comparative Study of Pervious Junior High School English Textbook's
Lexicons and Core Vocabulary lists of English and Persian

R. Khairabadi^{1*}

Abstract

The study of core vocabulary has rich and considerable literature and numerous lists of atomic vocabulary of English language as the most prevalent international lingua franca have been proposed especially for the sake of educational purposes. The main objective of this paper is to comparatively study the 1st grade English textbook of official educational system of Iran within the frame work of core vocabulary lists of Persian and English to find out how relevant the lexicon taught in this book are with the concepts of the core vocabularies. The data is gathered from the textbook and the most well-known core vocabulary lists. The methodology is descriptive-analytical one and the textbook words are comparatively analyzed with the lexicon mentioned in the selected lists. The findings of this article have shown that the before mentioned book covers a fairly good number of the words listed in the core vocabulary lists of both Persian and English. The curriculum designers and educational policy makers may find the results to find the shortcomings of the book and improve its scientific quality.

Key Words: core vocabulary, comparative Study, English language, Persian Language, English textbooks.

چکیده

بررسی فهرست واژگان هسته‌ای یا پایه در زبان‌های مختلف و عمدتاً به منظور اهداف آموزشی از دیرباز مورد توجه بوده است و فهرست‌های متعددی از واژگان پایه‌ای زبان انگلیسی به عنوان مهم‌ترین زبان بین‌المللی که در تمام جهان تدریس می‌گردد فراهم آمده است. در پژوهش حاضر به بررسی واژه‌های آموزش داده‌شده در کتاب زبان انگلیسی سال اول راهنمایی تحصیلی سابق می‌پردازیم و می‌کوشیم به شیوه‌ی تطبیقی به این پرسش پاسخ دهیم که واژگان کتاب مذکور تا چه میزان با فهرست واژگان پایه زبان انگلیسی و فارسی انطباق دارد و به عبارت دیگر دانش‌آموز ایرانی با آموختن این کتاب با چه میزانی از این واژگان هسته‌ای آشنا می‌شود. داده‌های پژوهش از فهرست‌های معتبر واژگان پایه زبان‌های فارسی و انگلیسی و متن کتاب مورد بحث انتخاب گردیده و پژوهش به شیوه‌ی توصیفی-تحلیلی و از طریق تحلیل تطبیقی متن با فهرست‌های مذکور انجام شده است. نتایج این پژوهش نشان داد که کتاب درسی سال اول راهنمایی نظام فعلی آموزشی کشورمان از نظر انطباق با فهرست‌های واژگان پایه زبان انگلیسی انطباق قابل‌قبولی دارد. این یافته می‌تواند برای برنامه‌ریزان آموزشی و سیاست‌گذاران علمی کشور در آسیب‌شناسی کتب درسی و بهبود کیفیت علمی آن‌ها مفید واقع گردد.

کلیدواژه‌ها: واژگان پایه، بررسی تطبیقی، زبان انگلیسی، زبان فارسی، کتاب درسی.

1. Assistant Professor of Research and Planning Organization, Tehran, Iran

Email: rkhairabadi@gmail.com

۱. استادیار سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، تهران، ایران

* نویسنده مسئول:

۱. مقدمه

بررسی واژگان پربسامد در زبان‌های مختلف از دیرباز مورد توجه زبان‌شناسان بوده است. عمده‌ترین هدف از شناسایی واژگان پربسامد هر زبان، تسهیل در روند آموزش آن به غیر گویشوران، و یا بهینه سازی فرآیند ارتباط میان فردی گویشوران آن زبان بوده است. بسامد^۱ به معنای میزان کاربرد و تکرار یک واژه در متن یا پیکره‌ای از متون اگرچه از ویژگی‌های ذاتی یک واژه محسوب نمی‌گردد؛ اما می‌تواند نقش مهمی در شناسایی ظرفیت‌های کاربردی آن واژه ایفا نماید. البته تعیین میزان بسامد کاربرد یک واژه مستلزم بررسی و تحلیل آماری پیکره‌ای قابل توجه از متون است و به تعبیر هردن^۲ (۱۹۶۹) در هنگام تعریف همبستگی عامل بسامد با دیگر ویژگی‌های واژه می‌بایست به این ماهیت نسبی بودن و آمار محور بودن توجه نمود. با بررسی در زمانی تلاش‌های انجام گرفته در این زمینه، به نظر می‌رسد تهیه فهرست واژگان پربسامد یک زبان که در ادبیات تحقیق با عناوینی همچون واژگان پایه^۳ و یا واژگان هسته‌ای شناخته می‌شوند، بیشتر با اهداف آموزشی به انجام رسیده است. پوپسکو و همکاران (۲۰۰۹) می‌نویسند: "از منظر تاریخی، شمارش بسامد واژگان در متن از قرن هفدهم میلادی و با آثار پژوهشگرانی همچون بث^۴ و کامینسکی^۵ به ما رسیده است. پژوهش‌هایی از این دست عمدتاً به دلیل یک منظور کاربردشناختی انجام شده‌اند تا یک تحلیل نظری صرف. هدف اولیه از انجام این کار که بهبود فرآیند آموزش زبان خارجی بود در قرن بیستم هم کماکان هدف اصلی تلقی می‌گردد." پژوهش حاضر به این پرسش می‌پردازد که واژه‌های آموزش داده شده در کتاب زبان انگلیسی سال اول راهنمایی تحصیلی پیشین تا چه میزان با واژگان هسته‌ای زبان انگلیسی و فارسی انطباق دارد؟ هدف از آن بررسی نوع واژگان مورد آموزش در نخستین پایه‌ی تحصیلی است که دانش‌آموزان با یک زبان خارجی آشنا می‌شوند. واژگان هسته‌ای ملاک ارزیابی مناسبی در اختیار پژوهش‌گر قرار می‌دهد تا در مورد کیفیت و تناسب واژگان به کار رفته در متون آموزشی قضاوت کند. اهمیت پژوهش حاضر در این نکته است که آموزش زبان انگلیسی در نظام رسمی آموزش کشور ما همواره با انتقادهای فراوان روبه‌رو بوده و در کارایی آن از منظرهای مختلف تردیدهایی وجود دارد.

-
1. frequency
 2. Herdan
 3. Core vocabulary
 4. W. Bathe
 5. J.A. Komensky

۲. پیشینه پژوهش

پیشینه‌ی تهیه فهرست واژگان پایه زبان انگلیسی از قدمت بسیاری برخوردار است. ثورندایک^۱ در سال ۱۹۲۱ میلادی با انتشار کتاب ده هزار واژه‌ای معلم^۲ از آغازگران این مسیر بود. وی این فهرست ده هزار واژگانی را از چهل و یک منبع نوشتاری مانند انجیل، متون کلاسیک ادبی همچون «سیاه قشنگ» و «ظهور و سقوط امپراطوری روم» و همچنین برخی کتاب‌های دبستان و روزنامه‌ها انتخاب کرد. پیکره‌ای که ثورندایک برای تهیه فهرست واژگانش مورد استفاده قرار داد به سه میلیون واژه می‌رسید. او کتاب واژه‌های معلمش را در سال‌های بعد هم با نسخه‌های جدید و کامل‌تر منتشر نمود از جمله کتاب بیست هزار واژگانی‌اش در سال ۱۹۳۲ منتشر شد که از پیکره‌ای پنج میلیون کلمه‌ای بهره می‌برد و فهرست سی هزار واژگانی‌اش هم در سال ۱۹۴۴ به چاپ رسید. (پی‌آواری، ۱۹۹۷:۱۵). ثورندایک (۱۹۲۷:۳) فهرست واژگان خود را حول مفهوم اعتبار^۳ واژه بنیان‌نهاد و اعتبار را میزان بسامد و تنوع وقوع واژه در متن یا پیکره نامید.

در زمینه‌ی آموزش انگلیسی به‌عنوان زبان خارجی و زبان دوم فهرست دویست واژگانی وست^۴ از اولین و شناخته‌شده‌ترین تلاش‌ها به حساب می‌آید. وست از جمله افرادی بود که به موضوع نگارش مواد آموزشی زبان انگلیسی علاقه‌مند و بر این باور بود که هر فراگیر زبان انگلیسی با دانستن تعداد محدودی از واژگان قادر خواهد بود متون نوشتاری این زبان را درک کند. به نظر وست دانستن این واژگان که تبعاً پربسامدترین واژه‌های زبان انگلیسی هستند، فراگیر زبان انگلیسی را قادر می‌سازد که هر متن غیرتخصصی را خوانده و درک کند، به همین منظور وی در سال ۱۹۳۶ فهرستی از دو هزار واژه پایه‌ای زبان انگلیسی را بر مبنای پیکره‌ای پنج میلیون واژه‌ای تهیه نمود که این فهرست در سال ۱۹۵۳ منتشر گردید (پی‌آواری، ۱۹۹۷:۱۹). او فهرست واژگانش را «فهرست واژگان عمومی ابزاری»^۵ نامید و اگرچه اکنون بیش از نیم قرن از انتشار این فهرست می‌گذرد؛ اما تحقیقات اخیر نشان دهنده‌ی آن است که هنوز هم واژگان پیشنهادی در این فهرست به وسعت در کتاب‌های آموزش زبان انگلیسی به‌عنوان زبان خارجی و زبان دوم مورد استفاده قرار می‌گیرد. (نیشن، ۱۹۹۰:۲۲)

همان‌طور که مشهود است تهیه و تنظیم فهرست‌های مذکور بر استفاده از پیکره‌هایی قابل استناد و به حد کافی بزرگ از واژگان استوار است. در زمینه‌ی زبان انگلیسی تا کنون پیکره‌های مناسبی تهیه گردیده است که از نخستین آن‌ها می‌توان به پیکره‌ی موسوم به براون که توسط «ویلیام نیلسون فرانسیس» و «هنری کوچارا» تهیه گردید اشاره کرد. این دو محقق پیکره‌ی خود را

1. Thorndike
2. The teacher's work book of 10000 words
3. credit
4. Michael West
5. The general service list (GSL)

در اختیار دیگر پژوهش‌گران و زبان‌شناسان قرار دادند و در سال ۱۹۷۷ مرکز رایانه‌ای علوم انسانی نروژ مسؤلیت به روزرسانی و خدمات‌دهی این پیکره را پذیرا شد و و به این شکل «آرشیو بین المللی رایانه‌ای انگلیسی مدرن^۱» تأسیس گردید. اگرچه مرکز این پیکره در برگن نروژ است، اما زبان‌شناسانی از سراسر دنیا با آن همکاری دارند. این پیکره هم‌اکنون علاوه بر پیکره‌ی گسترش یافته براون از پیکره‌ی لنکستر/اسلو-برگن^۲، پیکره‌ی لندن/لوند^۳، پیکره‌ی کولهاپور^۴ و پیکره‌ی هلسینکی استفاده می‌کند که پیکره‌های براون، لنکستر و کولهاپور متون مکتوب انگلیسی آمریکایی، بریتانیایی و هندی مدرن، پیکره‌ی لندن/لوند متون گفتاری بریتانیایی مدرن و پیکره هلسینکی متون انگلیسی قدیمی تر را در خود جای داده‌اند (پی‌آواری، ۱۹۹۷: ۲۵)

از دیگر فهرست‌های ارائه شده در زمینه‌ی واژگان پایه زبان انگلیسی به‌منظور آموزش می‌توان به فهرست واژگان پایه دولچ^۵ اشاره کرد که تأثیری شگرف بر آموزش خواندن زبان انگلیسی بر جای نهاد. دولچ براساس این یافته که بخش اعظم متون انگلیسی را تعداد محدودی از واژگان تشکیل می‌دهند، فهرستی از واژگان پایه این زبان ارائه نمود که بسیار شهرت یافت. وی در کتاب معروف «مشکلات خواندن^۶» این واژگان را از آن جا که ظاهر نوشتاری‌شان با نمود آوایی‌شان در اکثر موارد متفاوت است و فراگیر زبان می‌بایست آن‌ها را به‌خاطر بسپارد «واژگان از برکردنی^۷» نامید. فهرست ۲۲۰ واژه‌ای دولچ به این ترتیب است:

الف) غیراسم‌ها^۸

در این گروه واحدهای نحوی غیراسمی پایه اعم از ضمائر، صفات، افعال و حروف اضافه و ربط در چند سطح (پیش‌مقدماتی، مقدماتی، سطح یک الی سطح سه) قرار می‌گیرند.

Pre-primer: a, and, away, big, blue, can, come, down, find, for, funny, go, help, here, I, in, is, it, jump, little, look, make, me, my, not, one, play, red, run, said, see, the, three, to, two, up, we, where, yellow, you

Primer: all, am, are, at, ate, be, black, brown, but, came, did, do, eat, four, get, good, have, he, into, like, must, new, no, now, on, our, out, please, pretty, ran, ride, saw, say, she, so, soon, that, there, they, this, too, under, want, was, well, went, what, white, who, will, with, yes

1st Grade: after, again, an, any, as, ask, by, could, every, fly, from, give, giving, had, has, her, him, his, how, just, know, let, live, may, of, old, once, open, over, put, round, some, stop, take, thank, them, then, think, walk, were, when

2nd Grade: always, around, because, been, before, best, both, buy, call, cold, does, don't, fast, first, five, found, gave, goes, green, its, made, many, off, or, pull, read, right, sing,

1International Computer Archive of Modern English (ICAME)

2Lancaster/Oslo-Bergen (LOB)

3 London/Lund

4Kolhapur

5E. W. Dolch

6Problems in reading

7Sight words

8Non-nouns

sit, sleep, tell, their, these, those, upon, us, use, very, wash, which, why, wish, work, would, write, your

3rd Grade: about, better, bring, carry, clean, cut, done, draw, drink, eight, fall, far, full, got, grow, hold, hot, hurt, if, keep, kind, laugh, light, long, much, myself, never, only, own, pick, seven, shall, show, six, small, start, ten, today, together, try, warm

(ب) اسم‌ها^۱

در این بخش اسم‌های پایه زبان انگلیسی شامل ۹۵ اسم، فهرست گردیده‌اند.

apple, baby, back, ball, bear, bed, bell, bird, birthday, boat, box, boy, bread, brother, cake, car, cat, chair, chicken, children, Christmas, coat, corn, cow, day, dog, doll, door, duck, egg, eye, farm, farmer, father, feet, fire, fish, floor, flower, game, garden, girl, good-bye, grass, ground, hand, head, hill, home, horse, house, kitty, leg, letter, man, men, milk, money, morning, mother, name, nest, night, paper, party, picture, pig, rabbit, rain, ring, robin, Santa Claus, school, seed, sheep, shoe, sister, snow, song, squirrel, stick, street, sun, table, thing, time, top, toy, tree, watch, water, way, wind, window, wood

(دولچ، ۱۹۴۸)

دستاورد‌های پژوهش دولچ بسیار زیاد بود و محققان بسیاری از کار او الهام گرفتند که از آن جمله می‌توان به ادوارد بی فری^۲ اشاره کرد که در دهه‌ی ۱۹۹۰ با به روز رساندن فهرست دولچ، هزار واژه پایه زبان انگلیسی را در قالب دسته‌بندی‌های صد تایی ارایه نمود و عنوان «واژگان با ثبات^۳» را جایگزین عنوان پیشنهادی دولچ برای این دسته از واژگان نمود (فری، ۱۹۹۹؛ ۲۰۰۶).

از دیگر فهرست‌های واژگان پایه زبان انگلیسی که در محیط‌های آموزشی مورد استناد قرار می‌گیرند می‌توان به فهرست یکصد واژه پر بسامد زبان انگلیسی اشاره کرد که توسط بنیاد فرهنگ لغت آکسفورد^۴ تهیه و منتشر گردیده است. این یک صد واژه از پیکره فرهنگ لغت آکسفورد (<http://oxforddictionaries.com/words/the-oxford-english-corpus>)

انتخاب گردیده که بنابر ادعای متولیان آن از حدود یک میلیارد واژه تشکیل شده است. همچنین تحقیقات قابل توجهی با موضوع کاربرد واژگان پایه زبان فارسی در ادبیات کودک و نوجوان و برنامه‌ریزی درسی انجام شده است. اولین تحقیق درباره واژگان پایه زبان فارسی توسط «فریدون بدره‌ای» (۱۳۵۰) انجام شده که توسط فرهنگستان زبان ایران در سال ۱۳۵۲ به صورت کتاب منتشر گردیده است. در این تحقیق، از بین ۹۸۷۶۹ واژه مورد مطالعه، ۷۷۵ واژه به عنوان واژگان پایه معرفی گردیده‌اند.

از دیگر تحقیقات انجام شده درباره‌ی این موضوع می‌توان به طرح تحقیقی ایمن (۱۳۵۷) اشاره کرد که با تحلیل گفتار و نوشتار کودکان ایرانی در گروه‌های سنی ۶ تا ۱۲ ساله، حدود چهار میلیون

1. nouns
2. E.B. Fry
3. Instant words
4. Oxford English Dictionary (OED)

واژه را به‌عنوان جامعه آماری مورد بررسی قرار داده است. همچنین صفارپور (۱۳۷۰) واژگان استفاده‌شده در کتاب‌های درسی پایه‌های اول تا پنجم دبستان و نهضت سوادآموزی را به تفکیک پایه تحصیلی و ماده درسی بررسی و فهرست واژگانی ۲۶،۰۰۰ کلمه‌ای را بررسی و فهرست الفبایی از آن‌ها ارائه کرده‌است. ضرغامیان نیز (۱۳۷۱) فرد دیگری است که در زمینه‌ی واژگان پایه تحقیق انجام داده و مجموعه‌ای از واژگان خوانداری کودکان ایرانی دهه شصت را بررسی کرده است. این واژه‌ها از ۸۷ عنوان کتاب، ۹ عنوان مقاله و قصه منتشر شده در مجلات کودکان گروه‌های سنی «ب» و «ج» گردآوری شده است. وی دو فهرست الفبایی و بسامدی از ۱۳۰۳۹ مدخل واژگانی ارائه نموده است. صفرزاده (۱۳۷۶) در پژوهشی دیگر، گفت‌وگوهای دانش‌آموزان دبستانی پایه‌های سوم تا پنجم را ضبط و تحلیل کرده است. صفرزاده با استفاده از نرم‌افزار تحلیل گر متن، با شمارش تک تک کلمات موجود در متن، میزان کاربرد هر واژه را در دختران و پسران (به تفکیک جنسیت) مشخص کرده است. در این تحقیق که بر واژگان پایه گفتاری متمرکز بوده، فهرستی از واژگان پرسامد و نامکرر ارایه گردیده است.

فکری (۱۳۸۲) به شناسایی و تحلیل واژگان نوشتاری کودکان دبستانی ایران پرداخته و با بررسی نامه‌های ارسالی کودکان دبستانی سراسر کشور به دفتر مجلات «رشد نوآموز» و «رشد دانش‌آموز» در سال‌های تحصیلی ۸۱-۸۰، ۵۶۰۸۶ واژه و ۴۷۵۴ واژه غیرتکراری را استخراج کرده است. حاصل این تحقیق، یک جدول الفبایی شامل ۵۶۰۸۶ واژه، یک جدول بسامدی شامل ۴۷۵۴ واژه و یک جدول واژگان پایه شامل ۷۶۱ واژه‌ی پایه بوده است. طیبی (۱۳۸۵) برای شناسایی واژگان پایه، از دست‌آوردهای معناشناسی و رده‌شناسی زبان بهره گرفته و الگویی را ارایه کرده است که در آن کوشیده ضمن برطرف کردن مشکلات فهرست‌های پیشین، دو هدف قابلیت به‌کارگیری الگو در سراسر کشور و سهولت استفاده از آن و سهولت طبقه‌بندی و امکان بازنگری داده‌ها را هم فراهم کند. برای این منظور در مرحله‌ی اول پایه تحصیلی، مرحله‌ی دوم منبع واژگان، مرحله‌ی سوم نوع واژگان، مرحله‌ی چهارم حالت دستوری و مرحله‌ی پنجم حوزه معنایی واژه را تعیین کرده است. سیفی (۱۳۸۷) هم در تحقیقی که بر روی کتاب‌های کودکانه انجام داده، داستان‌های متعلق به گروه‌های سنی «الف» و «الف و ب» را از سال ۱۳۰۰ به لحاظ دامنه واژگانی تحلیل کرده است. در این تحقیق بر مبنای دیدگاه ساختگرایی و کاربردگرایی به بررسی سبک کتاب‌های نوشته‌شده برای کودکان در دو گروه ذکرشده پرداخته است.

۳. روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به شیوه تطبیقی، واژگان آموزش داده شده در کتاب سال اول راهنمایی سابق در درس زبان انگلیسی ایران که از نظر تعداد تقریباً یکصد واژه می‌باشند را با واژگان پایه دو فهرست فری و آکسفورد مقایسه می‌کند تا میزان همپوشی این واژگان را با یکدیگر مقایسه نماید و به این

پرسش پاسخ دهد که واژگان تدریس شده در پایه‌ی اول آموزش زبان در کشورمان چه میزان منطبق بر واژگان پایه‌ی زبان انگلیسی است. به این منظور واژگان کتاب انگلیسی سال اول راهنمایی که بیش از ۲۰ سال در نظام آموزشی ایران تدریس شد، با صد واژه نخست فهرست واژگان پایه‌ی فری و فهرست یکصد واژه‌ی پایه‌ی آکسفورد انطباق داده می‌شوند. نتایج پژوهش حاضر در شرایطی که تغییر محتوای کتاب‌های درسی زبان انگلیسی در دستور کار وزارت آموزش و پرورش قرار گرفته است می‌تواند مورد استفاده کارشناسان و مؤلفان کتاب‌های درسی قرار گیرد. در ادامه فهرست یکصد واژه‌ی اول فهرست فری و فهرست صد واژه پر بسامد آکسفورد ذکر می‌گردد و سپس به تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش می‌پردازیم. جدول شماره یک نشان‌دهنده فهرست واژگان پایه آکسفورد و فری، همچنین واژگان آموزش داده شده در کتاب زبان انگلیسی اول راهنمایی ایران است. واژگان فهرست‌های آکسفورد و فری به ترتیب اولویت و اهمیت ارایه شده‌اند، اما واژگان کتاب زبان اول راهنمایی بر حسب حروف الفبا در جدول آمده است. همچنین در این جدول، رتبه واژگان کتاب درسی از فهرست‌های واژگان پایه‌ی فری و آکسفورد در مقابل هر واژه ذکر گردیده است. خط تیره به معنای عدم وجود واژه مورد نظر در فهرست‌ها می‌باشد. البته توجه داشته باشید که فهرست فری هزار واژه را شامل می‌شود، اما از آنجا که تعداد واژگان کتاب انگلیسی اول راهنمایی حدود یکصد واژه است و فهرست آکسفورد هم یکصد واژه اول زبان انگلیسی را معرفی کرده است، در جدول زیر تنها یکصد واژه‌ی اول فهرست فری ارائه و با واژگان کتاب درسی تطبیق داده شده است:

جدول ۱: واژگان پایه فهرست‌های آکسفورد، فری و کتاب انگلیسی اول راهنمایی

رتبه واژه در فهرست فری	رتبه واژه در فهرست آکسفورد	فهرست واژگان اول راهنمایی	فهرست واژگان پایه فری	فهرست واژگان پایه آکسفورد	ردیف
4	6	A	The	the	1
88	-	Am	Of	Be	2
43	32	An	And	To	3
3	5	And	A	Of	4
-	-	Apple	To	And	5
15	-	Are	In	A	6
-	-	Arm	Is	In	7
-	-	Bag	You	That	8
-	-	Ball	That	Have	9
-	-	Basket	It	I	10
-	-	Bell	He	It	11
-	-	Bicycle	Was	For	12
-	-	Blackboard	For	Not	13
-	-	Book	On	On	14
-	-	Box	Are	With	15
-	-	Boy	As	He	16
-	-	Brother	With	As	17

-	-	Bus	His	You	18
-	-	Car	They	Do	19
-	-	Cat	I	At	20
-	-	Chair	At	This	21
-	-	Classroom	Be	But	22
-	-	Computer	This	His	23
-	-	Cup	Have	By	24
-	-	Dentist	from	From	25
-	-	Desk	Or	They	26
-	-	Doctor	One	We	27
-	-	Dog	Had	Say	28
-	-	Door	By	Her	29
-	-	Dress	Word	She	30
-	-	Ear	But	Or	31
-	-	Egg	Not	An	32
-	-	Eight	What	Will	33
-	-	Eleven	All	My	34
-	-	English	Were	One	35
-	-	Eye	We	All	36
-	-	Fan	When	Would	37
-	-	Fifteen	Your	There	38
-	-	Fine	Can	Their	39
-	-	Fish	Said	What	40
-	-	Five	There	So	41
-	-	Four	Use	Up	42
-	-	Fourteen	An	Out	43
-	-	Girl	Each	If	44
-	-	Glass	Which	About	45
-	65	Good	She	Who	46
-	-	Hand	Do	Get	47
69	-	Has	How	Which	48
-	-	Hat	Their	Go	49
24	9	Have	If	Me	50
11	16	He	Will	When	51
-	-	Hello	Up	Make	52
-	-	Hen	Other	Can	53
-	-	House	About	Like	54
48	85	How	Out	Time	55
20	10	I	Many	No	56
10	11	It	Then	Just	57
-	-	Ok	Them	Him	58
-	-	Jacket	These	Know	59
-	57	Just	So	Take	60
-	-	Map	Some	People	61
-	-	Morning	Her	Into	62
-	-	Mosque	would	Year	63
-	-	Miss	Make	Your	64
-	-	Mr.	Like	Good	65
-	-	Mrs.	Him	Some	66
-	-	Nine	Into	Could	67
77	56	No	Time	Them	68
32	13	Not	Has	See	69
-	-	Notebook	Look	Other	70
-	-	Nurse	Two	Than	71
27	35	One	More	Then	72
-	-	Orange	Write	Now	73

-	-	Pen	Go	Look	74
-	-	Pencil	See	Only	75
-	-	Plate	Number	Come	76
-	-	Radio	No	Its	77
-	-	Ruler	Way	Over	78
-	-	Scarf	Could	Think	79
-	-	School	People	Also	80
-	-	Seven	My	Back	81
46	30	She	Than	After	82
-	-	Shirt	First	Use	83
-	-	Sister	Water	Two	84
-	-	Six	Been	How	85
-	-	Student	Call	Our	86
-	-	Table	Who	Work	87
-	-	Teacher	Am	First	88
-	-	Ten	Its	Well	89
-	-	Thank	Now	Way	90
9	8	That	Find	Even	91
59	96	These	Long	New	92
19	26	They	Down	Want	93
-	-	Thirteen	Day	Because	94
23	21	This	Did	Any	95
-	-	Those	Get	These	96
-	-	three	Come	Give	97
-	-	Today	Made	Day	98
-	-	Too	May	Most	99
-	-	TV	part	Us	100
-	-	Twelve			101
71	84	Two			102
-	-	Umbrella			103
-	-	Very			104
-	-	Wall			105
-	-	Watch			106
36	27	We			107
-	89	well			108
33	40	What			109
-	-	Window			110
-	-	Yes			111
8	18	you			112

۴. بررسی و تحلیل واژگان کتاب انگلیسی اول راهنمایی

همان‌طور که در جدول شماره یک مشاهده می‌گردد از ۱۱۲ واژه آموزش داده شده در کتاب زبان انگلیسی سال اول راهنمایی تعداد کمی از آن‌ها (۲۶ واژه) در فهرست یکصد واژه‌ی اول و پربسامد آکسفورد و فری قرار گرفته‌اند، اما این به آن معنا نیست که کتاب زبان سال اول راهنمایی پیشین از نظر محتوای واژگانی انطباق کافی با فهرست واژگان پایه‌ی زبان انگلیسی ندارد، چرا که همان‌طور که در جدول مشهود است یکصد واژه‌ی اول فهرست‌های مذکور عمدتاً به مقولاتی مانند حروف اضافه و حروف اشاره اختصاص یافته است، حال آن که در کتاب سال اول، مؤلفان کوشیده‌اند در چهار درس اول حروف الفبای زبان انگلیسی را به نوآموزان آموزش دهند و در این بین غالباً از اسامی

اشیاء موجود در محیط کلاس درس یا اسامی و حیوانات و اعضای بدن انسان کمک گرفته‌اند. البته به نظر می‌رسد مؤلفان می‌توانستند به جای استفاده از واژه‌هایی مانند از واژه‌های پرسامد دیگری برای آموزش حروف الفبا استفاده کنند. آموزش اعداد یک تا بیست هم در برنامه‌ی درسی سال اول قرار داشته که از بین این اعداد فقط عدد دو در فهرست‌های مذکور قرار گرفته است. به‌طور نسبی به نظر می‌رسد کتاب سال اول در انتخاب واژگان مناسب عمل کرده و کلماتی که در این کتاب استفاده شده‌اند از نظر محتوا تعارض چندانی با واژگان فهرست‌های موردنظر تحقیق ندارد. البته به نظر می‌رسد این کتاب از نظر معرفی حروف اضافه و کلمات پرسشی که بخش عمده فهرست یکصد واژه‌ی پرسامد را به خود اختصاص می‌دهند چندان غنی نیست و بیش از آن که به آموزش این نوع از واژگان بپردازد به معرفی واژگان مقوله اسم یا صفت توجه داشته است. با مراجعه به واژگان پایه‌ی بخش اسم از فهرست دولچ که در بخش اول تحقیق معرفی گردیدند، می‌توان میزان انطباق اسم‌های بکاررفته در کتاب سال اول راهنمایی با واژگان پایه‌ی زبان‌انگلیسی مورد نظر دولچ را بررسی نمود. جدول شماره‌ی دو اسم‌های مورد استفاده در کتاب و به‌کار رفتن آن‌ها در فهرست دولچ را نشان می‌دهد:

جدول ۲: اسامی به‌کار رفته در کتاب اول راهنمایی و حضور آن‌ها در فهرست دولچ

ردیف	اسم به کار رفته در کتاب سال اول راهنمایی	حضور در فهرست دولچ
۱	Apple	بله
۲	Arm	خیر
۳	Bag	خیر
۴	Ball	بله
۵	Basket	خیر
۶	Bell	خیر
۷	Bicycle	خیر
۸	Blackboard	خیر
۹	Book	خیر
۱۰	Box	بله
۱۱	Boy	بله
۱۲	Brother	بله
۱۳	Bus	خیر
۱۴	Car	بله
۱۵	Cat	بله
۱۶	Chair	بله
۱۷	Classroom	خیر
۱۸	Computer	خیر

خیر	Cup	۱۹
خیر	Dentist	۲۰
خیر	Desk	۲۱
خیر	Doctor	۲۲
بله	Dog	۲۳
بله	Door	۲۴
خیر	Dress	۲۵
خیر	Ear	۲۶
بله	Egg	۲۷
خیر	English	۲۸
بله	Eye	۲۹
خیر	Fan	۳۰
بله	Fish	۳۱
بله	Girl	۳۲
خیر	Glass	۳۳
بله	Hand	۳۴
خیر	Hat	۳۵
خیر	Hen	۳۶
بله	House	۳۷
خیر	Jacket	۳۸
خیر	Map	۳۹
بله	Morning	۴۰
خیر	Mosque	۴۱
خیر	Notebook	۴۲
خیر	Nurse	۴۳
خیر	Orange	۴۴
خیر	Pen	۴۵
خیر	Pencil	۴۶
خیر	Plate	۴۷
خیر	Radio	۴۸
خیر	Ruler	۴۹
خیر	Scarf	۵۰
بله	School	۵۱
خیر	Shirt	۵۲
بله	Sister	۵۳
خیر	Student	۵۴

خیر	Table	۵۵
خیر	Teacher	۵۶
خیر	Thank	۵۷
خیر	TV	۵۸
خیر	Umbrella	۵۹
خیر	Wall	۶۰
بله	Watch	۶۱
بله	Window	۶۲

همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود، بیست و یک مورد از شست و دو مورد اسم آموزش داده شده در کتاب زبان انگلیسی اول راهنمایی منطبق با واژگان فهرست دولج می‌باشد که میزان قابل‌ملاحظه‌ای است. قاعدتاً بعضی از اسامی ذکر شده در فهرست دولج مانند بابانوئل، خوک، سینه سرخ و سنجاب با عناصر مذهبی و فرهنگی کشور ما تناسبی ندارد و طبیعی است که در کتاب‌های درسی ما نیز به آن‌ها پرداخته نشود بعضی اسم‌ها مانند رایانه نیز در سال‌های پس از تنظیم فهرست دولج وارد دامنه واژگانی انگلیسی زبانان گردیده‌اند و عدم حضور آن‌ها طبیعی است.

۱.۴. واژگان کتاب زبان اول راهنمایی و واژگان پایه‌ی زبان فارسی

اکنون این پرسش مطرح می‌شود که میزان انطباق واژگان آموزش داده شده در کتاب سال اول راهنمایی با واژگان پایه‌ی زبان فارسی به چه اندازه است؟ و آیا گزینش این واژگان تحت تأثیر واژگان پایه‌ی زبان فارسی که در شم زبانی نویسندگان کتاب درسی وجود دارد نبوده است؟ به‌منظور پاسخ به این پرسش شست و دو اسم جدول ۳ را با فهرست واژگان پایه زبان فارسی پایه اول دبستان (نعت‌زاده، ۱۳۸۴ و ۱۳۸۷) سنجیدیم که از میان این شست و دو اسم سی و هفت عدد از آن‌ها به شرح زیر، در جدول واژگان پایه زبان فارسی قرار داشت:

جدول ۳: فهرست اسامی به‌کار رفته در کتاب اول راهنمایی و حضور آن‌ها در زبان فارسی

ردیف	اسم به‌کار رفته در کتاب سال اول راهنمایی	ترجمه	حضور در فهرست واژگان پایه زبان فارسی سال اول دبستان	ملاحظات
۱	Apple	سیب	بله	-
۲	Arm	بازو	خیر	-
۳	Bag	کیف	بله	-
۴	Ball	توپ	بله	-
۵	Basket	سبد	بله	-

-	بله	زنگ	Bell	۶
به معنی دوچرخه در فهرست نیست	بله	چرخ	Bicycle	۷
-	خیر	تخته سیاه	Blackboard	۸
-	بله	کتاب	Book	۹
-	خیر	جعبه	Box	۱۰
-	خیر	پسر	Boy	۱۱
-	بله	برادر	Brother	۱۲
-	خیر	اتوبوس	Bus	۱۳
-	خیر	ماشین	Car	۱۴
-	بله	گربه	Cat	۱۵
-	خیر	صندلی	Chair	۱۶
-	بله	کلاس	Classroom	۱۷
-	خیر	کامپیوتر	Computer	۱۸
به معنی فنجان در فهرست نیست	بله	استکان	Cup	۱۹
واژه دندان در فهرست وجود دارد	خیر	دندانپزشک	Dentist	۲۰
-	بله	نیمکت	Desk	۲۱
-	خیر	دکتر	Doctor	۲۲
-	بله	سگ	Dog	۲۳
-	بله	در	Door	۲۴
-	بله	لباس	Dress	۲۵
واژه خرگوش در فهرست وجود دارد	خیر	گوش	Ear	۲۶
-	خیر	تخم مرغ	Egg	۲۷
-	خیر	انگلیسی	English	۲۸
-	بله	چشم	Eye	۲۹
-	خیر	پنکه	Fan	۳۰
-	بله	ماهی	Fish	۳۱
-	بله	دختر	Girl	۳۲
-	بله	شیشه	Glass	۳۳
-	بله	دست	Hand	۳۴
-	بله	کلاه	Hat	۳۵
به معنای جوجه و مرغابی در فهرست وجود دارد	خیر	مرغ	Hen	۳۶

-	بله	خانه	House	۳۷
-	بله	ژاکت	Jacket	۳۸
-	خیر	نقشه	Map	۳۹
-	بله	صبح	Morning	۴۰
-	بله	مسجد	Mosque	۴۱
-	بله	دفتر	Notebook	۴۲
-	خیر	پرستار	Nurse	۴۳
-	خیر	پرتقال	Orange	۴۴
-	بله	خودکار	Pen	۴۵
-	بله	مداد	Pencil	۴۶
-	بله	پشقاب	Plate	۴۷
-	بله	رادیو	Radio	۴۸
-	خیر	خط کش	Ruler	۴۹
-	خیر	روسری	Scarf	۵۰
-	بله	مدرسه	School	۵۱
-	خیر	پیراهن	Shirt	۵۲
-	بله	خواهر	Sister	۵۳
-	بله	دانش آموز	Student	۵۴
-	بله	نیمکت	Table	۵۵
-	بله	معلم	Teacher	۵۶
به معنای سپاسگزار هم در فهرست وجود دارد	بله	تشکر	Thank	۵۷
-	خیر	تلویزیون	TV	۵۸
-	خیر	چتر	Umbrella	۵۹
-	خیر	دیوار	Wall	۶۰
-	خیر	ساعت	Watch	۶۱
-	بله	پنجره	Window	۶۲

نتیجه گیری

هدف اصلی از انجام پژوهش حاضر بررسی میزان انطباق کتاب درسی زبان انگلیسی پایه اول با فهرست واژگان پایه‌ی زبان انگلیسی و فارسی بود و پس از بررسی داده‌ها مشخص گردید که همپوشی قابل توجهی بین واژه‌های تدریس شده در کتاب مذکور و فهرست واژگان پایه‌ی فارسی و انگلیسی مشاهده می‌شود به بیان دیگر به نظر می‌رسد کتاب درسی سال اول راهنمایی نظام فعلی آموزشی کشورمان از نظر انطباق با فهرست‌های واژگان پایه زبان انگلیسی انطباق قابل قبولی دارد. اما

بعضی واژه‌ها به‌خصوص واژه‌های به‌کار گرفته شده در درس‌های اول تا چهارم این کتاب که به آموزش حروف الفبای زبان انگلیسی اختصاص یافته است را می‌توان با واژه‌های پربسامدتری جایگزین نمود. برخی از عدم‌همپوشی‌ها نیز به واسطه‌ی ماهیت کتاب پایه‌ی اول می‌باشد که مؤلفان در تألیف آن کوشیده‌اند در دروس نخست، بیست و شش حرف الفبای زبان انگلیسی را به نوآموزان آموزش دهند و در این بین به منظور آموزش الفبا غالباً از اسامی اشیاء موجود در محیط کلاس درس یا اسامی حیوانات و اعضای بدن انسان کمک گرفته‌اند. البته به‌نظر می‌رسد مؤلفان می‌توانستند به‌جای استفاده از واژه‌هایی مانند از واژه‌های پربسامد دیگری برای آموزش حروف الفبا استفاده کنند. آموزش اعداد یک تا بیست هم در محتوای آموزشی سال اول قرار داشته که از بین این اعداد فقط عدد دو در فهرست‌های واژگان پایه قرار گرفته است.

منابع فارسی

- ایمن، لیلی. (۱۳۵۷). فهرست پربسامدترین واژه‌های خردسالان (۶ تا ۱۳ سال). تهران: کمیته ملی پیکار جهانی با بی‌سوادی.
- بدره‌ای، فریدون (۱۳۵۰). پیشگفتاری در: محمد بدیع (فراهم‌آورده)، واژه‌نامه‌ی بسامدی معیارالعقول ابن سینا، تهران: فرهنگستان زبان ایران.
- رحماندوست، مصطفی. (۱۳۷۴). گام‌نو: گفت‌وگو با مصطفی رحمان‌دوست پیرامون فرهنگ‌ساده. پژوهش‌نامه‌ی ادبیات کودک و نوجوان، شماره ۲. ۷۲-۶۰.
- سیفی، بهاره. (۱۳۸۷). بررسی دامنه واژگانی کتاب‌های کودک از سال ۱۳۰۰ تا کنون (گروه سنی الف و ب). کتاب ماه کودک و نوجوان، شماره ۱۲۸ و ۱۲۹.
- صفرزاده، فرامرز. (۱۳۷۶). واژگان گفتاری کودکان دبستانی. پایان‌نامه‌ی کارشناسی‌ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- ضرغامیان، مهدی. (۱۳۷۱). واژگان خواننداری کودکان دبستانی ایران. پایان‌نامه‌ی کارشناسی‌ارشد زبان‌شناسی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- طیعی، اکرم. (۱۳۸۲). شناسنامه‌ای برای واژه‌ها. تهران: نوآوری‌های آموزشی، شماره‌ی ۴.
- کشاورز، ناصر. (۱۳۷۵). چهره به چهره: چرا کسی نمی‌گوید خورشید آقا، خانم کلاغه؟ (مفهوم و مرز شعر کودک) گفتگو با ناصر کشاورز. پژوهش‌نامه‌ی ادبیات کودک و نوجوان، شماره ۷. ۴۳-۳۵.
- عاصی، سید مصطفی و زندیان، سمانه (۱۳۸۹). بررسی کاربرد واژگان پایه فارسی در کتاب‌های ترجمه‌ای و غیرترجمه‌ای کودکان. مطالعات ترجمه، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- فکری، نادیا. (۱۳۸۳). بررسی و مقایسه پژوهش‌های مربوط به واژگان نوشتاری، گفتاری یا خواننداری کودکان دبستانی ایران از ابتدا تاکنون. کتابداری و اطلاع‌رسانی، جلد ۷ شماره ۳ (مسلسل ۲۷)، صص. ۶۱-۵۴ پاییز.
- محمدی رفیع، شایا. (۱۳۸۵). اهمیت واژگان پایه در شعر کودک. تهران: کتاب ماه کودک و نوجوان.
- مقدمی، نرگس؛ ایرجی، مریم. (۱۳۹۲). بررسی توانش معنایی کودکان در سطح روابط معنایی بین گزاره‌ای حاوی کمیته‌نمای هر. دوماهنامه‌ی جستارهای زبانی. دوره‌ی ۴، شماره‌ی ۴. صص. ۱۹۴-۱۷۳
- نعمت‌زاده، شهین؛ دادرس، محمد؛ دستجردی‌کاظمی، مهدی و منصوری‌زاده، محرم (۱۳۹۰). واژگان پایه فارسی از زبان کودکان ایرانی. تهران: انتشارات مدرسه.
- نعمت‌زاده، شهین؛ روشن، بلقیس. غیثیان، مریم السادات. غفاری، مهران. (۱۳۹۱). سطوح پیچیدگی بندهای موصولی فاعل. فاعل و مفعول در کودکان فارسی زبان ۳ تا ۶ ساله. دوماهنامه‌ی جستارهای زبانی. دوره‌ی ۴، شماره‌ی ۴. صص. ۲۴۴-۲۲۱. زمستان

Reference

- Fry, E.B., Ph.D. (1999). 1000 Instant Words. Westminster, CA: Teacher Created Materials.
- Fry, E.B., Ph.D. & Kress, J.E., E.D. (2006). The Reading Teacher's Book of Lists 5th Edition. Sanfransico, CA: Jossey Bass.
- Herden, G. 1956. Language as Choice and Chance. Groningen: Nordhoff.
- Peyawary, Ahmad Shah. 1997. The Core Vocabulary of International English: a Corpus Approach, PhD Dissertation, Manitoba: University of Manitoba.

- Popescu, Ioan-Iovitz (et al). 2009. Word Frequency Studies Berlin and New York: Muton de Gruyter.
- Thorndike, Edward L. 1977 (2& edition). The teacher's Word Book. New York. Teachers College, Columbia University.
- Thorndike, Edward L. 1932. The teacher's Word Book of 20.000 Words. New York: Teachers College, Columbia University.
- Thorndike, Edward L. and Irving Lorge. 1944. The Teacher's Word Book of 30.000 Words. New York: Teachers College, Columbia University.
- West, Michael. 1 953. A General Service List of English Words. London: Longmans.
- West, Michael. 1935. Definition vocabulary. Toronto: University of Toronto Press.